

Porin Šćukanec Rezniček

Hans Mommsen

(1930. – 2015.)

Hans Mommsen umro je 5. studenog 2015. godine. Njemački je povjesničar tijekom svoje karijere ponudio izazovno tumačenje nacističke povijesti Njemačke. Dotadašnji iznimno pomirljiv stav u nastojanju smanjenja „krivice“ prilikom istraživanja glavnih aktera nacističke Njemačke smatrao je pogrešnim te je nastojao iz korijena promijeniti pristup. Prevladavajuću „intencionalističku“ školu orijentiranu uglavnom na Hitlera zamijenio je svojim pristupom, nazvanim „funkcionalistički“, koji je za fokus imao prakse samoga režima, a ne direktno malobrojne osobe kao dotada. Smatrao je kako su „krivci“ također širi slojevi društva poput poslovnih vođa, aristokracije, pravosuđa, visokih državnika i vojnog vrha. Nadalje, njihova krivica ne leži samo u tome što su dopustili Hitlerov dolazak na vlast, nego i daljnju potporu koju je uživao, u procesu kumulativnog radikalizma.

Svojim člankom o požaru u Reichstagu prvi je put privukao pažnju na sebe, tvrdeći da je mladi komunist Marinus van der Lubbe djelovao sam, a da su nacisti samo iskoristili priliku. Slično je nastavio i dalje, u knjizi *Beamtentum im Dritten Reich* iz 1966. govori o Hitleru kao „slabom diktatoru“ koji je preokupiran svojom pozicijom te je bio pod utjecajem svojih suradnika. Antisemitsko „Posljednje rješenje“ dodatno je pojasnio u knjizi *Das NS-Regime und die Auslöschung des Judentums in Europa* (revidirano 2014.) u kojoj je odbacio bilo kakav promišljeni plan. Smatrao je kako je svojom retorikom Hitler pridonio takvome ozračju, ali promatrajući unutrašnju dinamiku sistema, zaključio je kako se cijeli proces nekontrolirano odvijao.

Hans Mommsen rođen je u Marburgu 5. studenog 1930. u obitelji povjesničara (pradjed je bio poznati povjesničar stare povijesti Theodor Mommsen). Studirao je povijest, njemački jezik i političke znanosti u Marburgu i Tübingenu. Doktorat je stekao 1959. te je počeo predavati u Heidelbergu (1963.–1968.), Bochumu (do umirovljenja 1996.). Stekao je velik ugled i izvan Njemačke, a dobio je i brojne nagrade, poput Bruno Kreisky nagradu u Austriji 2010. godine za životno djelo. Mnoga djela prevedena su mu na nekoliko jezika, poput *Die Verspielte Freiheit* (1989; *The Rise and Fall of Weimar Democracy* 1996.) ili *Alternative zu Hitler. Studien zur Geschichte des deutschen Widerstandes* (2000; *Alternatives to Hitler:*

German Resistance under the Third Reich 2003.)

Iako je ponekad žestoko i agresivno branio svoje ideje i stavove, koji su se često kasnije propitivali u novijim generacijama povjesničara, svojom toplinom prema mlađim kolegama zavrijedio je poštovanje i privrženost mnogih te će ostati zapamćen kao jedan od velikana povijesti modernoga doba.

Izvor

<http://www.theguardian.com/world/2015/nov/12/hans-mommsen> (posjet 29. 4. 2016.)

Pro Tempore

ČASOPIS STUDENATA POVIJESTI BROJ 12 2017.

12

Pro Tempore

ČASOPIS STUDENATA POVIJESTI BROJ 12 2017.

Pro Tempore

Pro tempore
Časopis studenata povijesti
godina XII, broj 12, 2017.

Glavni i odgovorni urednik
Porin Šćukanec Rezniček

Uredništvo
Mislav Barić, Lucija Balikić, Lucija
Bakšić,
Ivan Grkeš, Ivana Nodilo, Tomislav
Kunštek

Urednici pripravnici
Tea Miroslavić, Josip Humjan

Redakcija
Mislav Barić, Lucija Balikić, Lucija
Bakšić, Ivan Grkeš, Ivana Nodilo,
Tomislav Kunštek, Tea Miroslavić, Josip
Humjan

Tajnica uredništva
Lucija Balikić

Recenzenti
dr. sc. Iskra Iveljić
dr. sc. Tomislav Galović
dr. sc. Nataša Štefanec

Lektura i korektura
Ana Peček
Ivana Klindić

Dizajn i priprema za tisak
Iva Pezić

Prijevod s engleskog jezika
Marko Lovrić
Marta Brkljačić
Porin Šćukanec Rezniček

Prijevod s češkog jezika
Maja Janković

Izdavač
Klub studenata povijesti - ISHA Zagreb

Tisak
Grafokor d.o.o.
J. Mokrovića 6
10090 Zagreb
tel: +385 1 379 44 22
fax: +385 1 379 44 66
www.grafokor.hr

Naklada
Tiskano u 50 primjeraka

ISSN: 1334-8302

Tvrđnje i mišljenja u objavljenim
radovima izražavaju isključivo stavove
autora i ne predstavljaju nužno stavove
i mišljenja uredništva i izdavača.
Izdanje časopisa ostvareno je uz
novčanu potporu Filozofskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu.

Časopis je besplatan.
Dostupno na <http://hrcak.srce.hr/>

Adresa uredništva:
Klub studenata povijesti - ISHA
Zagreb (za: Redakcija „Pro tempore“),
Filozofski fakultet Sveučilišta u
Zagrebu, Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb

E-mail:
pt.redakcija@gmail.com
psreznic@gmail.com